

ANALYSE GEMEENTEFONDSUITKERING NAAR AANLEIDING VAN SEPTEMBERCIROULAIRE 2025

Wij ontvangen meer geld van het rijk. De gemeentefondsuitkering stijgt voor de meeste jaren, ten opzichte van de meicirculaire 2025, in 2025 met € 1.275.000 aflopende naar € 71.000 in 2027. In 2028 en 2029 daalt de uitkering licht met € 14.000 respectievelijk € 57.000. Een aantal van deze extra inkomsten leiden ook tot hogere uitgaven. Dit wordt voor 2025-2029 verwerkt in de begrotingswijzigingen van de Septembercirculaire die in november in de raad worden behandeld.

Inleiding

De gemeenten worden op basis van circulaire geïnfomeerd over het verloop van de gemeentefonds uitkering. Meestal verschijnen jaarlijks drie circulaire. In mei, september en december. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Dit is de tweede circulaire van dit jaar, na de meicirculaire.

De gemeentefondsuitkering bestaat uit drie onderdelen:

1. Algemene uitkering.
2. Integratie- en decentralisatie-uitkeringen, gesplitst in:
  - a. de integratie-uitkering sociaal deelfonds;
  - b. de overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen
3. Aanvullende uitkeringen (uitkering die gemeenten specifiek krijgen, wij hebben deze niet).

Ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering

In onderstaand overzicht is per uitkeringssoort aangegeven hoe hoog de uitkering voor onze gemeente is op basis van de meicirculaire 2025. Dit is ook de stand van de primitieve begroting 2026-2029. Daarnaast is het beeld geschetst hoe de inkomsten van het gemeentefonds zich hebben ontwikkeld in de septembercirculaire 2025.

Daarnaast is het verschil tussen de verschillende uitkeringssoorten aangegeven. Deze verschillen worden toegelicht.

	2025	2026	2027	2028	2029
(bedragen * € 1.000)					
Berekend op basis van meicirculaire 2025					
Algemene Uitkering	43.540	44.784	45.266	44.335	45.240
Integratie uitkering Sociaal deelfonds	3.075	2.912	2.803	2.749	2.778
Overige integratie en decentralisatie uitkeringen	697	404	268	265	263
Berekend op basis van meicirculaire 2025	47.312	48.101	48.337	47.349	48.282
Berekend op basis van Septembercirculaire 2025					
Algemene Uitkering	44.739	44.884	45.268	44.296	45.162
Integratie uitkering Sociaal deelfonds	3.112	2.952	2.846	2.750	2.778
Overige integratie en decentralisatie uitkeringen	736	1.218	703	698	693
Berekend op basis van Septembercirculaire 2025	48.587	49.055	48.816	47.744	48.633
Vershil					
Algemene Uitkering	1.199	100	2	-39	-79
Integratie uitkering Sociaal deelfonds	37	40	43	1	1
Overige integratie en decentralisatie uitkeringen	39	813	434	433	429
Totaal verschil tussen meicirculaire 2025 en septembercirculaire 2025	1.275	954	479	394	351

Algemene uitkering

De grootste afwijking tussen de meicirculaire 2025 en de septembercirculaire 2025 zit in de algemene uitkering. In onderstaand overzicht zijn de mutaties in de algemene uitkering weergegeven:

	(bedragen * € 1.000)				
	2025	2026	2027	2028	2029
Ontwikkeling uitkeringsfactor en basis					
Accresontwikkeling gemeentefonds	-	-97	-129	-157	-192
Voorschot BCF-plafond 2025	122	-	-	-	-
Hoeveelheidsverschillen en ontwikkelingen uitkeringsbasis	153	147	94	83	78
Ontwikkeling uitkeringsfactor en basis	275	50	-35	-74	-114
Taakmutaties					
Hervormingsagenda Jeugd 2023 en 2024	823	-	-	-	-
Loon- en prijsbijstelling middelen jeugdhulp	-	27	22	22	22
Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen	69	-	-	-	-
Implementatie Participatiewet in balans	31	13	3	1	1
Wet integrale suicidepreventie	-	9	9	9	9
Overige	2	2	3	3	2
Taakmutaties	924	51	37	35	34
Totaal verschil tussen septembercirculaire 2025 en meicirculaire 2025	1.199	100	2	-39	-79

Ontwikkeling uitkeringsfactor en uitkeringsbasis

Accresontwikkeling

Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel. Waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres.

In de Miljoenennota is het accres voor het jaar 2026 en verder geactualiseerd op basis van de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB) Macro Economische Verkenning (MEV) 2026. Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025 zijn de loon en prijsstijgingen en het volumeaccres licht neerwaarts bijgesteld. Deze effecten betekenen voor onze gemeente een nadeel van - € 97.000 in 2026 oplopende naar - € 192.000 in 2029.

Voorschot BTW compensatie fonds (BCF)

Vanaf 2015 wordt het maximaal plafond voor het BTW Compensatie Fonds (BCF) jaarlijks vastgesteld (gerelateerd aan de ontwikkeling van het accres). Als gemeenten en provincies minder BTW claimen dan dit plafond wordt de rest van het bedrag verdeeld via de algemene uitkering. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. Het plafond verandert jaarlijks met het accrespercentage.

In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. Het BCF-plafond bedraagt € 4,5 miljard voor gemeenten in 2025. In de septembercirculaire wordt uitgegaan van verwachte onderschrijding € 428 miljoen.

De provinciaal toezichthouder staat toe een meerjarige stelpost op te nemen als inschatting op de jaarlijkse onder- of overschrijding van het plafond. Sinds 2023 ramen we een structurele post voor de onderschrijding van het BCF plafond. Aangezien er in 2025 meer geld is uitgekeerd dan geraamd betekent dit voor onze gemeente een voordeel van € 122.000 in 2025.

Ontwikkeling uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden, enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, dan zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, namelijk, de daling van de uitkeringsfactor. Dit is de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor.

Hoeveelheidsverschillen

De algemene uitkering wordt berekend met ongeveer 50 variabelen waar gemeenten met elkaar vergeleken worden. Door de bijstelling van deze variabelen kunnen er verschillen ontstaan.

Voor onze gemeente betekent dit een voordeel van € 153.000 in 2025 aflopende tot € 78.000 in 2029.

Taakmutaties

Taakmutaties zorgen voor een toevoeging of afname van de omvang van de algemene uitkering. Hieronder worden deze apart toegelicht.

Hervormingsagenda jeugd 2023 en 2024

Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen van het Rijk die ze kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Voor Roerdalen is dit een voordeel van € 823.000 in 2025.

Loon- en prijsbijstelling middelen jeugdhulp

Dit betreft op de Aanvullende Post gereserveerde middelen voor loon- en prijsbijstelling die samenhangen met de voor Jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV. De middelen voor de jaren 2024 en 2025 zijn reeds in de meicirculaire 2023 aan de algemene uitkering toegevoegd. Nu worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering. Het gaat om € 23,5 miljoen in 2026, € 19,2 miljoen in 2027 en 2028 en € 19 miljoen vanaf 2029. Voor de gemeente Roerdalen betekent dit een positief effect van € 27.000 in 2026 en € 22.000 voor de jaren erna.

Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen

Het kabinet stelt eenmalig € 60 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Het kabinet heeft hierover besloten na overleg met de VNG. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten jaarlijks via het gemeentefonds krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen. Voor Roerdalen betreft dit een voordeel van € 69.000 in 2025.

Implementatie Participatiewet in balans

Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In totaal wordt er € 58,1 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Voor Roerdalen betekent dit een positief effect van € 31.000 in 2025 aflopende naar € 1.000 in 2029.

Integratie uitkering sociaal domein

Voor enkele deeltaken in sociaal domein heeft nog geen overheveling plaatsgevonden naar de algemene uitkering. De bijstellingen op basis van de meicirculaire zijn als volgt:

	(bedragen * € 1.000)				
	2025	2026	2027	2028	2029
Ontwikkeling integratie-uitkering Sociaal deelfonds					
Participatie					
- Rijksbijdrage beschut werk	37	40	43	1	1
Ontwikkeling integratie-uitkering Sociaal deelfonds	37	40	43	1	1
Totaal verschil tussen septembercirculaire 2025 en meicirculaire 2025	37	40	43	1	1

Rijksbijdrage beschut werk

In de periode 2025-2027 wordt in totaal ruim € 110 miljoen beschikbaar gesteld om de werking van loonkostensubsidie (LKS) bij beschut werk te verbeteren. Uit onderzoek blijkt dat de loonwaardesystematiek die hier nu voor wordt gebruikt, veelal leidt tot een overschatting van de loonwaarde en daarmee tot een te lage vaststelling van de LKS. Er is aangekondigd dat voor werknemers met een indicatie beschut werk een forfaitaire loonkostensubsidie (vaste vergoeding voor gemiste loonkosten) zal worden ingevoerd. Deze maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden de extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage beschut werk via de integratie uitkering Participatie. Voor Roerdalen betekent dit een positieve bijdrage van € 37.000 in 2025 oplopende naar € 43.000 in 2027 en € 1.000 voor de jaren erna.

Overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen

In onderstaande tabel zijn de verschillen aangegeven van de integratie- en decentralisatieuitkeringen voor de gemeente Roerdalen:

	(bedragen * € 1.000)				
	2025	2026	2027	2028	2029
Ontwikkelingen overige integratie en decentralisatie uitkeringen					
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	-	785	408	408	408
Overheidsbrede Dienstverlening	-	19	19	19	19
Spreidingswet	30	-	-	-	-
Overig	8	9	7	6	2
Ontwikkelingen overige integratie en decentralisatie uitkeringen	39	813	434	433	429
Totaal verschil tussen septembercirculaire 2025 en meicirculaire 2025	39	813	434	433	429

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de SPUK CDOKE en voorziet gemeenten vanaf 2026 van ruim € 666 miljoen om hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid uit te voeren. Van dit bedrag wordt € 30,5 miljoen in een volgende circulaire verdeeld op basis van een verdeelsleutel die in overleg met de VNG nog wordt vastgesteld. De middelen zijn ook beschikbaar in de periode 2027 tot en met 2030, al is de vorm van de uitkering na 2026 nog niet bepaald.

De inkomsten SPUK CDOKE zijn in onze begroting structureel geraamd. Vandaar dat we ervan uitgaan dat vanaf 2027 minimaal de middelen ontvangen die in onze begroting al geraamd staan.

Voor Roerdalen betekent dit een positief effect van € 785.000 in 2026 en € 408.000 voor de jaren erna.

Overheidsbrede dienstverlening

De SPUK Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze decentralisatie-uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empathische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. Hiervoor is vanaf 2026 een structurele bijdrage van € 15,4 miljoen beschikbaar. Met deze decentralisatie-uitkering kunnen gemeenten, vanuit hun regierol, lokaal bepalen waar en welke vorm van ondersteuning het meest passend is. Voor Roerdalen betekent dit een structureel positief effect van € 19.000 vanaf 2026.

Spreidingswet

Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. Wij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er een bijdrage van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente.

Voor Roerdalen betekent dit een positief effect van € 30.000 in 2025.

Effect op begrotingssaldo 2025 tot en met 2029

In onderstaand overzicht is aangegeven wat het effect van de Septembercirculaire is op de begrotingssaldi voor 2025 tot en met 2029. Zoals in de inleiding al aangegeven worden deze effecten verwerkt in de begrotingswijzigingen over de septembercirculaire 2025.

	(bedragen * € 1.000)				
	2025	2026	2027	2028	2029
Aanpassingen gemeentefondsuitkering					
Algemene uitkering	1.199	100	2	-39	-79
Integratie uitkering sociaal domein	37	40	43	1	1
Overige integratie en decentralisatie uitkeringen	39	813	434	433	429
Aanpassingen gemeentefondsuitkering	1.275	953	479	395	351
Aanpassingen uitgaven als gevolg van meicirculaire					
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	-	-785	-408	-408	-408
Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen	-69	-	-	-	-
Loon- en prijsbijstelling middelen jeugdhulp	-	-27	-22	-22	-22
Overheidsbrede Dienstverlening	-	-19	-19	-19	-19
Wet integrale suïcidepreventie	-	-9	-9	-9	-9
overige	-4	-2	-2	-2	-2
Aanpassingen uitgaven als gevolg van meicirculaire	-73	-842	-460	-460	-460
Effect op begroot-rekeningsaldo	1.202	112	19	-65	-110